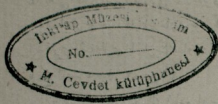

۱۸ تشرین اول ۱۹۱۷

صافی : ۲۵

برنجی سده

کتابخانه
ایکسپدی
مجموعه

علم ، صنعت و اخلاق دار الفهلوله مجموعه

تاریخ

طوب قابی سراینده :

بغداد کوشکی

کی، باغچه مائی ویشیل چینیلی نظر ریا دیوارلری ایله ناظر اولان روان کوشکنکده، بوجیانه قانی ضریه لر اوران باطرونلاردن انتقام آلتان عمل اولی اعتباریه، تاریخی برامیتی وارد .

لاله باغچه سندن سوکرا ، روان کوشکنک صاغنده کی بیاض سرمه مریدونن چقالینی زمان سولده ، قبل دیشندن او نه طن اولونان طریف برقیقه دن آقان سولرک زمزمه می ایشیدیلر . بوحوش خرقه سعادت دائره سته بئیشکدر، حوشک صاغنده ، قیلره فرح وایشاسط ویرن کنیش سرمه برطاشلق وارد . طاشلق قارشینده خلیجه ناظر، انجیرلرک قوبو ییشیل یاراقلری آره سته کومولش کی کورون، یالدریزی سلطان ابراهیم قریبه سی؛ صاغده، کنیش سققی، طیش دیواری کاملاً رنگین چیلرله مزین برتا وارد که، ایشته بورامی بغداد کوشکیدر . کوشک قایسته طوغرو کیدیلدیکی زمان ، قاپنک اوزرته نظر دفته شو بیت تصادف ایدر :

کشاده باد بدولت همیشه این درگاه

بقی اشهد ان لا اله الا الله

فقط بودرگاهک اصل تأثیری ، انجیری کیرلیدیکی زماندر . ایشته اوزمان، نظر رنک والوان، ضیا و نور ایشته مبهوت و حیران قالیر . یالدریزلرک، صدقلرک، چیلرلرک یالاق، جاذب، کوز قاماشکون شیالری اورتاسنده انسان هانکی کوزلای فرق و تمیز ایدجکی ششایر . ایکی قانی یچیرلرک ساری، مور، ییشیل، قیرمنی و افلاطون جاملرندن ییشیل و مائی، یالدریزی چیلرله صدف قاقه لی قاپلرله طریف و اوزرله مزین چیرملر

اوزرته سوزولن
شیازی مست و حیران
تماشا ایتمکدن کندینی
آلاماز . بغداد
کوشکنک طاوانی
طریف و متناسب بر
قیه در، قیه نك قیرمنی
زمینی، بردانته لاندیر
انجیه یالدریزله ایشلمش
بعض نقطه لری مائی
رنکده دائره دوی
چیچکارله تربین
ایده کدر . قیه نك
قاعده سی برطاوانه
استاد ایشدرکه ،
بو طاشواک درت
چقیقینی او درت

طوب قابی سرائیک، جیم جنارلرک ییشیل کیرلی انجینده اوزنان بیاض بنا لری آره سنده ، سرای برونته الک یاقین برقیقه ده، کنیش ساقلی، متعدد و طریف دیرکارله مزین برکوشک کورونور . بو کوشک بغداد کوشکی نامیه له مشهوردر .

بغداد کوشکی، طرافتی، نظارتی، داخلی مینانی اعتباریه طوب قابی سرائی تشکیل ایند بونون دائره لرک و کوشکارلر انفسیدر . عثمائی معماری صنعتک رنگین و قیمتدار برنجوهریدر . سرباه یارق قایستندن کیرلیدیکی زمان، صاغده ، بری ، طاشنه یاقین اوقاق یچیرملر ، قیه سنده یالدریزی علم بالولایان باش لاله سله ، دیکری اونندن دهآ آچلق ، ملون جاملری کوزلر قاماشدیران صفه کوشکی وارد .

بو کوشکردن برنجیسی حکیم باشیلره مخصوصدر . اویری ده سلطان احمد ثالث دوروشک نفیس بریاد کاردیر . بوغازلک بونون کوزلرلرک یه ناظر بو کوشکار ایله اصل سرائی مائی آره سنده طوب طوب شمشیرلر طریف جاملر یوکسک چیتنک آغا جلری آلتنده داماد نوشهرلی ابراهیم پاشانک برزمانلرک مسعود دقیقه لرکی کچیردیی لاله باغچه سته تصادف اولونور . لاله باغچه ستنک صاغنده کی بنا ، سلطان مراد رابع طرفندن انشا اولونان روان کوشکیدر . لاله باغچه سیله روان کوشکی

مسعود بر دورلک دلتش
وتراه دار ییگمالی ایله
نجیم و قانی عاقبتلری
خاطر لاناچ ایکی
تاریخی شاهدهر .

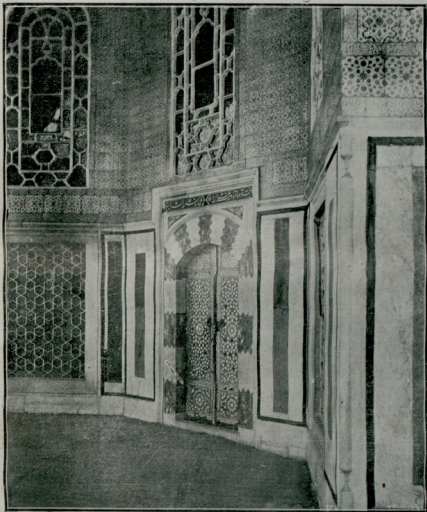
سلطان احمد ثالث
ایله سوکلی وزیری
ابراهیم پاشانک ضیا
والوان انجینده ، قیچیه
ماشیکار قارشینده
صاری، لعل، پنبه،
بیاض و افلاطون ،
رفکارلرک لاله لر
قارشینده ، شعر
و آهنگلرک باشلایان
جیانه بو طریف باغچه
دامی برشاهداولدی

بغداد کوشکی (طیشاردن کوروشی)

کریه‌نقیسی وارد، چینیکی تشکیل ابدن قسملر، کنیش پرو شه‌نشین
کیدر. پوه‌نشینک طلاوانری، غایت آغر، عرب طرژنده، هندسی
شکلاردن مرکب، سوم یالدرنی، کنسارلری هوائی مائی و قیرمزی
چیزکیلره مینبدر. هر شکک اورناستنده کی یالدرنی طویلر یووافق
یارچمزلک نفاست و کبارانی اکیال ایدر. یالکر بودرت طریف‌طاوان،
عنائی صغن ایچون نفیس برودیمه‌در. طاولالک آلتلریده برودیر
واردرک، بوسدر برل اصل کوشکک زمیندن یوکسکدر. کوشکک
زمینه یئیل، نفق، صاری و مائی ایپکله ایتلنمش نیل رنکندره ایپکی
براورتوسریلیدر. قه‌نک اورناستنده، دیورلرک مائی ویشیل چیلدری،
چویر طولاوارلک بیاض صدفلی اورناستنده، نوردن بر دسته حالنده

یووک بر آورته
کورونور، فقطاصل
نظر دئی حلب ابدن
کوزلالکر، صدف
ترینات ایله چیلدر
و یورنکرله امتزاج
ابدن یالدرلردر.
قاییدن کیریلدی
زمان، صاغده بر
شیشین، یانده کی
چینیکی اوزرنده طاوانه
قدردیوکه‌ن یالدرنی
براشانی حاوی جسم
برشوبینه، صوکر
ینه بر شیشین،
شیشینک یانده
یوغازک صورلرته
ناظر بر قایی، یانده
دیگر بر شیشین
واردر. شه‌نشینلرک
نجره‌لری غایت مرین
اولدنی کی اینج
دیوارلری دینکرلرک
چیلدرله قایلدور.
دیوارلرده، انجلی
یالدرنی چیلدرله مرین
جره‌لرده، چینک‌ک
قیندار و ازوئری،
بالخاصه دئی جالبدن
شومنه‌نک یانددن

بغداد کوشکی : مرمرلک جهته‌ده کی قایی

اعتبار قه‌نک قاعده‌سی آلتله دائراً، امداد آیه‌الکرمی، دها
صوکر سورته آل عمران (لاکراه فی الدین) آیت جلیله‌سندن
اعتباراً آیت کریمه‌لر صوره‌سیره یولشدور. آیات کریمه کلاماً
مائو چیلدندر. یالکر (ص، ه) کی حرفلرک کوزلری جام‌کوبکی
پویا ایله طولدر برلرته‌دور، یوردکر خطوطی برقات‌دها رنگین برشکله
تویسور. یونقیس خطله، طویخانه‌لی خطاط محمود چلیپنکدر. چیلدر،
صدف قاقلی طولاوب قایقلری و طساولالرک نذعیانی، کلاماً عنائی
صنعکارلرلرک اتریدر.

کوشکک یوغازه ناظر قایستندن، چینه‌لری زمان، مرمره‌نک مائی کوزلر
کی روحی جنب ابدن سولری اوزرنده اسکدارسا، لارلرین یئیل عکسلی؛

خلیجه ناظر قاییدن یالدرنی زمان، جسم انجیر و چیتلنک آغاجلرینک
دالاری آره‌سندن، خلیجک برسکون ساحلاری، سلطان سله، فاع و سلطانیه
جانبه‌نک عتقتم قبه‌لری، نازین مناره‌لری سناک مائیلکلی ایچنده
عنائی ذکاسنک اولز ابدلرلی شکندره کورونور. کوشکک اطرافنده،
طاش قالدیرمه دوشنه‌لی، کنیش برقرودیر واردر. یوقوردور
یوغازه ناظر قاییدن باشلار، سلطان ابراهیم قریه‌سینه قدر دوام ایدر.
بغداد کوشککک بیاض مرمری میدانی، صولوده، دالاری مرمره‌لی
سوسلندش طن اولونان قویو ویشیل جاملرک طرافتی، قریه‌نک یالدرلرینه
نظر نواز برزمین تشکیل ابدن آغاجلرک ذروه‌لری اوزوندن غروبک
پوتون کوزلالکلی تماشا اولونور. آقسام، سلطانیه‌جانبه‌نک بیاض و نازین

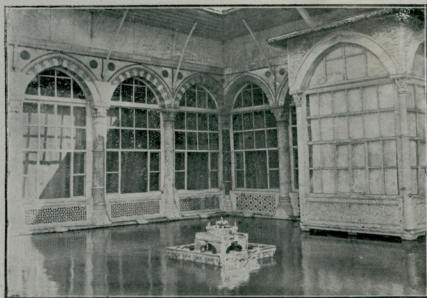
مناره‌لری آره‌سندن
فاع نه‌سناک مائی
افقارنی آتیلر ایچنده
براقان کونشک آتون
ضیالری یاراقار
آره‌سندنه اوئاشدنی
زمان، مرمری حویله
بشیک حوشک
زهرمه‌سی روحی
سر مست ایدر، ایشته
اوزمان، بر قاج عصر
اول یوکزیده نالرده
نمروسون، اردوسیه
کسورلرته ابدن محترم
خاقانی مه‌ب سیاسی،
مذهب مغری، ویشیل
دستارلرله کوزا کونه
کتمره‌نک غیر قال
بلدر. اساساً پوتون
بغداد کوشکی، سلطان
مراد رابعک ذوق
صنعکارانه سنی
کوستره‌جک ابدی
بر ابدلر. مراد
رابع روان سفرینه
کیده‌جکی صرده
(۱) کوشکک انشائی
امراتش (۱۰۴۸)،

کوشکک برسته‌نظر فده
اکال ایدلندی.

کاتب چلیپنک روایتله کوره سفر هاپونه عربت بیسورلرده خاص
اوطه قرینده اولان حوشک قایلدلر سنده ایکی نصرعالی بنا اوتق فرمان
اولتشدی. اویله مکلف نصرکه هریری وزرا جامی قدر وار ایدی.
برسته‌ده عام اولدی. «بغداد کوشکی ایشا اولوندنی صرمد مسلمان
مراد رابع دشمن آتیلری قارشیدنده قهرمان غازیلری تئوقی ایله
مشغولدی. طیارباشکک شهادت جنبکار و خاقانی دلوون ایتشدی. مراد
رابع، سنهلردن بری دوام ابدن عراق سفرینک یارقلی بر طفرله
نیجه‌لندیرمه‌لی چکته قاعدی. حتی یوسف‌رک دلتشین آیدسه‌نی، ده‌اسفره

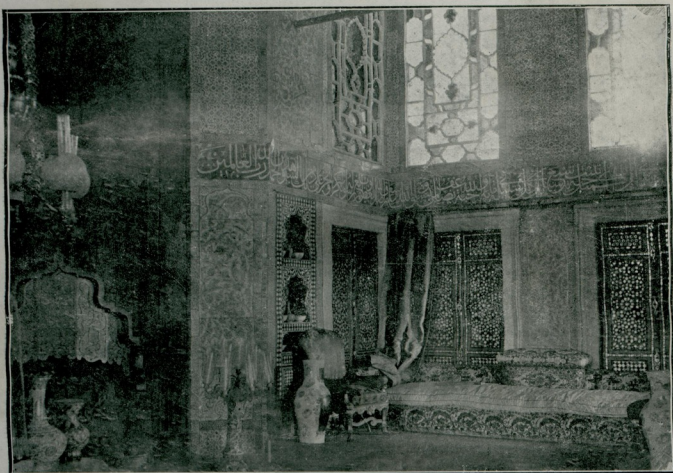
(۱) نعمانی، جلد ۳، ص ۳۹۸ — کاتب چلیپنک، فذکله،
جلد ۲، ص ۲۱۱

غریبه غیب، دن ایدیکه
رئیس لاسبازین العاد.
بدین اتندی نقل
ایندی اوزره ارل
کتابهاره جلی خط
ماء الذهب ایله یازیلان
آیات کره، دن حضرت
ابراهیم خنده نزول
ایدن آیات ایدی.
(دان یرفع ابراهیم
الذواعد) الآیه
وغیری کی پادشاه
کشور کتبا بارچود
کمال ذکا و احترام
اصرفشا که برادر
لرین ادنی اسقعمار
ایله بیجان و سهیل احتیال
ایله نیجه خان مانار
ویران ایتسییدی.

بغداد کوشکک آرقه سنده : مرمر حوض
(حوضک ماننده پردهری قالی اولان بر خرقه سادات دائره، سولنده پردهری قالی اولان محل دهران کوشک دور)

کیتودن اول دیکمه
عزم اغش، بغداد
کوشکی بو غرامک
ظریف بر خاطره سی
اولق اوزره انشا
ایدندی. لغیا بغداد
کوشکندن بنش
ای، یکی سره ده
دیورکه :
« ملشای بخریه
ناظر اولان بنا اید.
کلری کاغذیا و قصر
دلارا که بناسنده
زیاد، تقد ایدوب
درون صفر دهب
ولعل و چنگار ایل
بالجه زر و زیور
حسغرق ایشلار ایدی.
حفوز تخیم و تزیینته

بغداد کوشکی : قاپدن کیرتیه صاخ طرهدوکی سدیر و شومینه

مشفول ایدیلر. و فرمانری اوزره روشن وسقونک کتابهارنده آلتون
حل ایله آیات قرآنیه یازیلوب طوبخانه نی خطاط محمود یلی و یجه انجیلین
اصحاب معارف و هترمدان مشغول نقش و تذهیب ایوان ایدیلر. اتفاقات
سری بعدد معلوم اولدی. « لغیا » جلد ۳ ص ۷: ۴۸ و ۴۹

برادرلری سلطان ابراهیم خان، حضرتلری شایسته تخت و تاج ایدوکی
نمایان و اول اتقور آنک دولته تحقیق و بیاض ایکنی نطقن ایقوب
سری بعدد معلوم اولدی. « لغیا » جلد ۳ ص ۷: ۴۸ و ۴۹

چنق قلعه ايزلری

عسکر آغزندن [*]

طاشندن قانلرله سيلهرك باسي
ملكي ياقوت كي مال ياپاجمز .
ساحلده اولورسهك ماوي اطلسي
قورملردن تربيه شال ياپاجمز .

بز چنق قلعهني دهمير بورهكله
قورنارمغه كلك جاندن امكه ؛
دشمي قوغغه يلكن كورهكله
سدالجر اوكنده سال ياپاجمز .

زمرد طالعلىر شيمدى يلكنسز ؛
قارا سودا و بر بزه آق دكز .
سياه بولوط كي آفين ايدوب بز
اوماوي دكزي آل ياپاجمز .

كوكلده طالعك آجديني صيزي ؛
قدره بيرافق آتاي ، قيزي .
المكه ناصيلمش تورك ييلديزي
رمل آتوب قوملده فال ياپاجمز .

قيوروب اوچانسز بيلكلري ،
قاجيوب انكلن بيلكلري ،
اوركوتوب كافرك سيلكلري
شوآري بورنده بال ياپاجمز .

ابراهيم عمده الدين

[*] ۱۳۳۱ سنهسي حزرانك اوتوزنجي صالي كوفي كساندن

كابلده دهمري حركت ايدركن، آري قلعهلره منسوب ايكي همشهرى
عسكرك اوزاندن قيصه برمكلسنه شاهد اولدق . يولده دوران بر
نفركلينون يولي پريولوط خاندن قاپلايان قلعهلرك اراسنده كي آرقاداشنه
سيلمش ، نومه كيديكى صومدى اونكه ، اوزون آربلقلرك
ماجرالري نقله هيچ ده مساعد اولمايان اورقاج ثابتهك زمانده، مقدراته
تابع ، هر قههني غمون برتوك ايله قارشيلان تيزكوكاني شو كوكچوك
جواب ايله خلاصه ايندى : - آري بورنه بال يايغه !
بلاغت ، مقتضاي حاله مطابقتد ؛ ديرل . في الحقيقه اك ساده .
حتى اك عادى بركله ، برنده اك مؤثروك بليغ برخطا بدر . بوكون
نقلنده هيچ برنوق العادهك يونمايان شودرت ككه ، اوزمان بنده نهدر
درين برايز بيرقعدى ! وايسته بوكوكچوك منظومه اونترى تبيت
ايچون يازيلدى .

ع . ا

سلطان مراد رابع ، بغداد سفرندن دووشونده كزیده اثرينك
اكانلي كورمىدى ؛ فقط آنجق برسته يه ياقين اچنده او طور ايلمشدى .
بغداد سفرندن دووشنده (۱۰۴۹) قارندن وسوغوندن مضطربدى .
آقارنده فوق العاده الم واضطراب واردى . ندره ايله سراي برونه
پاناشدي زمان ، سنان پاشا كوشكده چقمش ، برمدت اوراده استراحت
ايتدى . مضطرب اولدني رومانيزمه بك شدتلى ايدى . بوكا
(عرنالسا) خسته لكده انقام ايتدى . مراد رابع بومشمن
خسته لكاردن قورولامادى . خصوصيه « آينهء جام كل فامه نگاه
انداز » اولماي ، خسته لكك شدتلمه سني موجب اولدى . بر زمانلر ،
بهارك مزهر صياح لرله بلبل ترانه لرله سرمست اولدق :

جمله كيم بهار ايله كلوب نورومز
كل كهي كادى آچلدى عالم فيروزمز .
اي مرادى ، دكار بز هر سحر بلبللر ،
نغمه مرغان اولويدر شمدى ساز وسوزمز .

نشيده سني تكرار ايدن عثمانلي خاقان معظم برسردن سوكر
كوزل وادى طبعته وداع ايندى . عثمانلي تاريخنه قهرمانلى صفحه لري
علاوه ايدن سلطان مراد رابع ، عثمانلي صنعتي اخلاق نظرلرند
جانلانديراجى راتر برافىدى ؛ بوئر ، بولاق برطررك رنگين آبدنه سني
تذكيل ايدن بغداد كوشكى ايدى .

بووك آئه ، ۱۳ آقريون اول ۱۹۱۷

احمد رفيع

شِعْر

خاقان

آلتون طاغك تبه سنه آلتون اوتاغ قورولمشدى ؛
طونج يوزلره عكس ايتشى تيزيل آلو دالغه لري ؛
مشعله پارلاتيركن آغير كوموش طولغه لري
الهبلر سويلوردى بوغوق سله بوتون اوردو .

بردن بره بورو نوتدى ؛ كورولتور ، سسلر دوردى ؛
اوجا كده قيزيل آلو جوشدى ، فيلادى يوقارى .
كوك قبهه پارلايان آي داها صولوق ، داها صارى ؛
تاوشن كي باقوردى كوك سانجاكك آلتون قوردى .

تورك خاقان تخت اوستده بوكه لمشدى ؛ آتش طولو
كوزلرند كوروتوردى كوزله شرقك اوزون بولى ...
اسكى آلبلر اكلاديلر ؛ آقبن وار بز اوزاق ايله .

« آلتون طاسلر شراب دولو ، جنكاورلر ، هابدى ايچك ! »
قوجه اوزان باغيريركن طونج ازلره اك كور سله
نفغور بر كوپ اوزرندنه تيره مشدى اختيار چين !

م . ف